

Nr 148.

Av herrar **Pettersson** i Dahl och **Eriksson** i Toftered, angående monopolismen inom det elektriska installationsområdet m. m.

Uti Kungl. Maj:ts förordning av den 5 december 1919 (nr 755) angående behörighet att utföra elektriska anläggningar för belysning m. m. heter det i § 3:

”För behörighet såsom installatör vid lågspänningsanläggningar fordras: antingen att hava erhållit avgångsbetyg från tekniska högskolans fackavdelning för elektroteknik eller från motsvarande högre kurs vid Chalmers tekniska institut eller därmed jämförlig utländsk bildningsanstalt samt att därjämte under en tid av minst ett år hava erhållit praktisk utbildning inom området för elektrisk installationsverksamhet;

eller att hava erhållit avgångsbetyg från elektrisk fackskola eller därmed jämförlig bildningsanstalt inom eller utom landet samt att därjämte under en tid av minst fem år hava erhållit praktisk utbildning inom området för elektrisk installationsverksamhet;

eller att hava fyllt tjugofem år och under en tid av minst åtta år på väl vitsordat sätt deltagit i utförande av elektriskt installationsarbete samt att därutöver antingen hava erhållit godkänt avgångsbetyg från eller godkänt betyg över däremot svarande kunskapsprov vid statsunderstödd yrkeskurs för elektriska installatörer, eller ock hava avlagt examensprov i enlighet med härför av kommerskollegium fastställda bestämmelser.”

Att förhållandena i fråga om handhavande av elektrisk installation icke äro som de böra har flera gånger påtalats i riksdagen. Så säger en riksdagsskrivelse från 1921 (nr 100 sid. 8) bland annat:

”att enligt vad till riksdagens kännedom kommit en viss monopolställning för närvarande är för handen inom det elektriska installationsområdet i det att större firmor i allmänhet ensamma få rätt ombesörja utförandet av installationsarbeten med uteslutande av andra mindre firmor eller ensamma montörer. Då ett dylikt tillstånd icke synes vara förenligt med rättvisa och ej heller torde gagna allmänheten vill riksdagen uttala den förhoppningen, att förhållandet ifråga upptages till närmare omprövning och om så befinnes möjligt, åtgärder vidtagas, varigenom rättelse härutinnan vinnes.”

Sedan 1921 torde förhållandena inom det elektriska installationsområdet ingalunda ha blivit bättre. Monopoliseringstendensen framträder ohöljt och bland annat synes på många håll tillämpas den praxisen, att det icke räcker med att vara erkänd som kompetent. Vissa firmor antagas på en ort för elektrisk installation och andra, vilka på andra orter äro verksamma, uteslutas trots att de äro kompetenta. Därigenom avskäres den enskilde i betydande grad från möjligheten att infordra konkurrerande anbud. Uppgivna fall visa på att det

för olika trakter kan röra sig om mycket stora skillnader för elektrisk installation, som äro uppenbarligen orimliga. Detta gäller såväl stad som landsbygd. På landsbygden är det ofta så att tillgången till installatörer är så liten, att de, som finnas, komma att intaga en faktisk monopolställning. Därvid spela otvivelaktigt de stränga bestämmelserna ifråga om kompetens för installatörverksamhet en betydande roll för att förhindra konkurrens även i fall då ur allmänhetens synpunkt otvivelaktigt behovet av nya företagare i branschen vore i hög grad nödvändig.

Såsom framgår av ovan citerade § 3 punkt 3, skall den, som vill erhålla behörighet, hava åtta års praktisk erfarenhet förutom en yrkesskola. Tydligt är ju att ett mindre antal på detta sätt kommer att tävla om platserna. Denna stränga bestämmelse har ju tillkommit för att "garantera ett fullgott arbete", men klart är väl att ju större område en installatör har till verksamhetsfält, ju flera montörer måste han anställa. Och den installatör med många montörer till att utföra arbetena, kan ju omöjligen hinna att kontrollera alla detaljer. Därför kommer ju förordningen att verka i motsatt riktning än avsikten har varit.

Många olika exempel skulle kunna nämnas dels på svårigheten i att få utfört tämligen enkla installationsarbeten och dels på de onormalt höga priser vederbörande monopolinnehavare vill tillämpa. Kommer någon annan installatör och försöker åtaga sig ett arbete, som nödvändigt behöver göras, då riskerar han en stämning till resp. häradsrätt, inte för att arbetet är sämre utfört, utan för intrång på monopolrätten.

Om kompetenskraven bleve uppmjukade bl. a. genom reducerandet av kravet på praktik i ovannämnda förordning § 3 mom. 3 från 8 till 5 år och behörighetsrätten inte bleve så starkt bunden till ett visst, snävt begränsat område, tro vi att en ändring till bättre förhållanden skulle äga rum. Att på ett område där monopoliseringstendensen är så uppenbar och allmänt dokumenterad, statens hjälp för denna monopolism skall ges i en utsträckning, som sker, synes i hög grad anmärkningsvärt.

Med återopande av vad som anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse ville fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på monopolismen inom det elektriska installationsområdet samt på behovet av uppmjukade bestämmelser för behörighet att bedriva elektrisk installationsverksamhet.

Stockholm den 21 januari 1938.

Anders Pettersson
i Dahl.

Albin Eriksson
i Toftered.